

Notat

Til: Rektor

Kopi til:

Fra: Institutt for musikk

Kvalitetsprogram for NTNUs campusutvikling og rapport om overordnet lokalisering – høringsuttalelse fra Institutt for musikk

Kvalitetsprogram for NTNUs campusutvikling 2016-2030

Institutt for musikk har studert kvalitetsprogrammet med interesse og finner de seks prinsippene med tilhørende suksesskriterier relevante og dekkende. Planen for oppfølging av suksesskriteriene gjennom prosjektets ulike faser virker også overbevisende. I vår uttalelse om overordnet lokalisering nedenfor holder vi oss især til prinsippene Urban, Effektiv, og Levende laboratorium.

Imidlertid vil Institutt for musikk gjerne påpeke at tverrfagligheten, som NTNU fremhever sterkt i sine strategidokumenter, ikke er like fremtredende i kvalitetsprogrammet. Det heter under prinsippet Levende laboratorium at «den eksperimentelle infrastrukturen skal være lett tilgjengelig for faglig og tverrfaglig samarbeid, spesielt med SINTEF», men i lys av NTNUs ambisjonsnivå, kunne man tenkt seg at tverrfagligheten fikk en mer fremtredende plass, også i formuleringen av suksesskriteriene.

Institutt for musikk tror utformingen av de fysiske omgivelsene er avgjørende for tverrfaglig samarbeid og ser med spenning fram til oppfølgingen av prinsippet om Levende laboratorium i de kommende prosjektfasene – og ikke minst i utformingen av KAM-bygget.

KAM-bygget er ellers et eksempel på at samarbeid ikke bare krysser faglige men også organisatoriske grenser. KAM-bygget blir arena for samarbeid mellom flere institutter og minst to fakulteter. KAM-bygget blir dermed et eksempel på en fysisk mekanisme som frigjør faglig virksomhet fra den strengt hierarkiske organiseringen som kjennetegner et universitet. Også i dette henseende kan KAM-bygget bli et levende laboratorium og kanskje en modell for andre fagmiljø på NTNU. Vi mener dette organisatoriske poenget kunne vært nevnt i kvalitetsprogrammet.

Vi viser i den anledning til følgende formulering fra rapporten fra gruppa for faglig organisering under fusjonsprosjektet, som blant annet viser til «infrastrukturer av ulike slag»:

Den rendyrkede hierarkiske modellen suppleres av ulike enheter og mekanismer som eksisterer mellom eller på tvers av nivåene. Det kan for eksempel dreie seg om tverrfaglige sentere, utdannings-

og forskningsinitiativer, infrastrukturer av ulike slag eller koordinerende organer. De kan ha delegert myndighet på avgrensede områder. Slike mekanismer er helt nødvendige for den faglige virksomheten, og det kan argumenteres godt for at en vil trenge flere jo mer tverrfaglig samarbeid det blir (s. 15).

Rapport om overordnet lokalisering av campus i Trondheim

Institutt for musikk har studert de tre alternativene for overordnet lokalisering av campus Trondheim og gir sin fulle tilslutning til arbeidsgruppens anbefaling: Alternativ Vest Elgeseter. Vi argumenterer i den anledning særlig ut fra prinsippene Urban, Effektiv og Levende laboratorium.

Urban

Institutt for musikk legger stor vekt på at universitet og byen hører sammen. Urbane omgivelser er en avgjørende ressurs for et høyere lærested. Ikke minst står humanistiske fag og kunstfag i en tett historisk relasjon til bysamfunnet, både i kraft av byinstitusjonene hvor disse fagdisiplinene realiserer sin samfunnsrelasjon, som skoler, biblioteker, konsertsaler og teatre, men også mer essensielt i kraft av den rollen humaniorafagene og kunsten spiller innenfor selve den opplyste offentligheten, med byen som arena.

Det er få eksempler på velfungerende «greenfield campus»-løsninger, og de som finnes, synes å være basert på oppbygging av komplette bymessige samfunn rundt campus. I norsk sammenheng er Dragvoll eksempel på en mindre vellykket «green campus»-løsning. Universitetet i Oslo på Blindern er også nærmest folketom etter arbeidstid.

Forholdet mellom universitetet og byen er ikke bare et argument for samlet campus rundt Gløshaugen, men et kriterium for å skille mellom de tre alternativene. Vi tror at et godt forhold mellom universitetet og byen best realiseres gjennom den sterke konsentrasjonen av campus som er beskrevet i Alternativ Vest Elgeseter. Alternativ Sør har etter vårt syn små muligheter til å realisere urbane kvaliteter. Alternativ Nord Kalvskinnet synes å strekke seg etter urbane kvaliteter ved å nærme seg Midtbyen, men vi tror dette er en blindvei.

Mange offentlige byggeprosjekter tilskrives større byutviklingspotensiale enn de til slutt viser seg å ha. En campusutbygging i den størrelsesorden det dreier seg om her, kan imidlertid forventes å ha stor tyngde og gjennomslag i utviklingen av byen. Når landets tyngste utdanningsinstitusjon etablerer seg i en bydel, utløses store krefter, og disse kreftene må utnyttes. Vi tror det gjøres mest effektivt gjennom en kompakt og konsentrert campusutbygging som beskrevet i Alternativ Vest Elgeseter. Med dette alternativet vil området sør for Elgeseter bru vokse fram som et kraftfullt og vitalt urbant episenter i Trondheim. En slik bydel er den ideelle omgivelsen et universitetet, og vil ikke minst være en vital kontekst for humanistiske fag og kunstfag. Alternativ Vest Elgeseter legger best til rette for KAM-byggets interaksjon med byomgivelsene.

I sammenligning vil Alternativ Nord Kalvskinnet spre kraften på flere byområder og dermed forspille noe av byutviklingseffekten. Den relativt større nærheten til institusjoner i Midtbyen spiller i denne sammenheng mindre rolle, det gjelder også innenfor områdene humaniora og kunst. Skal man trekke en parallell til Oslo, er det ingen som i dag vil beklage at Kunsthøgskolen i Oslo ligger på Grünerløkka i stedet for på Hammersborg.

Effektiv

Institutt for musikk tror Alternativ Vest Elgeseter legger best til rette for effektiv arealbruk og fleksibilitet i arealer og arealbruk. Vi legger i denne sammenheng særlig vekt på at tverrfaglig samarbeid stiller store krav til effektivitet og fleksibilitet.

Innfor det enkelte bygningskomplekset vil tverrfaglig samarbeid kreve fleksible lokaler, og lokaler som kan endre funksjon i takt med skiftende samarbeidsrelasjoner.

For campus sett under ett, vil realiseringen av tverrfaglig samarbeid kreve en mest mulig kompakt og konsentrert campus, med korte geografiske avstander. Korte avstander fører ikke i seg selv til tverrfaglig samarbeid, men så snart et tverrfaglig samarbeid er etablert, blir avstandene kritiske.

KAM-bygget er et godt eksempel på begge deler. Bygget skal være åsted for tverrfaglig samarbeid mellom billedkunst, musikk, arkitektur osv. og vil måtte oppvise en uvanlig effektivitet og fleksibilitet. Samtidig går eksterne forbindelseslinjer til andre fagmiljø i alle retninger, noe som tilsier en mest mulig sentral lokalisering innenfor en kompakt campusløsning. En tenkt relokalisering av KAM-bygget til Kalvskinnnet ville kutte de vitale forbindelsene som KAM-miljøet har til fagmiljøene på Gløshaugen. KAM-byggets ansatte vil dessuten tilhøre flere ulike institutter og fakulteter med lokaler i andre bygg, også av denne grunn blir korte avstander en avgjørende ressurs.

Levende laboratorium

Institutt for musikk tror at prinsippet om Levende laboratorium best kan realiseres i en kompakt og konsentrert campusløsning i tett utveksling med bysamfunnet. For hvert enkelt bygningskompleks og hvert fagmiljø vil en tett integrasjon med byomgivelsene styrke samfunnsrelasjonen og innovasjonskraften. Vi tror at den urbane utvikling av områdene sør for Elgeseter bru, slik vi beskriver den ovenfor, vil bidra sterkt til å gjøre campus til et levende laboratorium. Vi har tro på at Elgeseteralternativet vil legge til rette for «eksperimenterende aktivitet i alle bygninger, uterom og omgivelser» på en slik måte at «campus og byen kan fungere som et omfattende og inkluderende levende laboratorium og læringslandskap», slik det heter i Kvalitetsprogrammet. En campusløsning som i større grad sprer seg over flere bydeler, har etter vårt syn mindre sjanser til å lykkes på dette punktet.